

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Kerkhoffs en Deprez

tegen

Geronimo

Met een mail van 8 december 2021 dienen de heer Kasper Kerkhoffs en mevrouw Jolinde Deprez een klacht in tegen productiehuis Geronimo. Aanleiding is de handelwijze van een cameraman van Geronimo op 27 oktober 2021. Bestuurder Manu Vander Jeugd van Geronimo antwoordt met een brief van 12 januari 2022, waarop Kasper Kerkhoffs en Jolinde Deprez reageren met een mail van 31 januari 2022.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 8 april 2022. Kasper Kerkhoffs woonde de hoorzitting bij. Voor Geronimo waren directeur/hoofdredacteur Stefaan Ledeganck en eindredacteur Pieter Wijnants aanwezig.

DE FEITEN

Een cameraman van productiehuis Geronimo volgt de MUG (mobiele urgentiegroep) van Algemeen Ziekenhuis Sint-Lucas in Gent in het kader van het tv-programma *Helden van Hier*. Op de draaidag van 27 oktober 2021 krijgt de MUG een oproep van klagers. Hun dochtertje van anderhalf jaar kreeg de stuipen nadat ze op haar achterhoofd was gevallen. Twee artsen van de MUG komen ter plaatse, vergezeld van een cameraman. De cameraman komt mee binnen in het huis van klagers en maakt opnames van de interventie. Na de interventie brengt de MUG het kind en haar moeder naar het Universitair Ziekenhuis van Gent. De cameraman volgt hen, samen met een reporter die intussen aangekomen is.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGERS nemen aanstoot aan het feit dat de cameraman zonder zich bekend te maken en zonder toestemming te vragen met draaiende camera hun huis is binnengekomen, dat hij zich ook achteraf niet heeft bekendgemaakt en dat ze gedurende dertien dagen niets hebben gehoord van het productiehuis.

De interventie van de MUG was voor klagers een bijzonder emotioneel en stressvol moment waarbij zij zich enkel focusten op hun dochter. Ze waren op dat moment niet in staat om hun privacy te bewaken. Ze wisten niet wie de cameraman was en waarom hij opnames maakte. De manier waarop hij hun huis binnenstapte en begon te filmen tijdens een van de naarste momenten uit hun leven getuigt van brutaliteit. Bovendien liep hij door de beperkte ruimte soms in de weg. Klagers spreken van een ongevroegde inmenging van een onbekend publiek in hun persoonlijke pijn en smart.

Geronimo zegt dat de cameraman toestemming heeft gevraagd aan de buurvrouw om naar binnen te gaan, maar die ontkent dat. De cameraman heeft enkel gezegd dat ze niet op hem moest letten. Het is overigens niet aan de buurvrouw om toestemming te geven.

Klaagster is met de ziekenwagen meegereden naar het ziekenhuis, terwijl klager nog in de deuropening stond. Ook dan is niemand naar hem toegekomen, terwijl er intussen naast de cameraman blijkbaar ook al een reporter van Geronimo aanwezig was.

Klagers hebben zelf moeten uitzoeken wie de cameraman was en waarvoor de opnames dienden. Toen ze zes dagen na de interventie uitleg vroegen aan de huisarts kon ook die geen informatie geven. Ze vermoedde dat het ging om opnames voor opleidingsdoeleinden en zou navraag doen bij het AZ Sint-Lucas, waar men blijkbaar ook van niets wist. Na negen dagen contacteerden klagers dan zelf Sint-Lucas, waar ze van de communicatieverantwoordelijke te horen kregen dat de opnames waren gemaakt door productiehuis Geronimo en dat de cameraman normaal ter plaatse toestemming vraagt en een kaartje achterlaat.

Nog vier dagen later belde iemand van het productiehuis aan bij klagers. Het gesprek duurde een tiental minuten en de reporter zei meteen dat Geronimo de beelden niet zou gebruiken, mogelijk omdat hij van het ziekenhuis gehoord had dat klagers ontevreden waren.

Volgens Geronimo was de reporter eerder al vier keer tevergeefs bij klagers geweest. Dat is mogelijk, al valt het te betwijfelen omdat klagers door corona thuis werken en er vrijwel altijd iemand thuis is. De reporter heeft bij die bezoeken nooit een briefje achtergelaten.

Samenvattend verwijzen klagers naar de artikels uit de Code over het loyaal verkrijgen van beeldopnames, over het bekendmaken van zichzelf en het doel van zijn optreden, over omgang met mensen in een kwetsbare situatie en over opdringerig handelen.

GERONIMO

Geronimo betreurt dat klagers zich niet comfortabel voelen bij wat er is gebeurd en zegt dat ook de betrokkenen met een goed gevoel naar het programma moeten kunnen kijken, als een soort eerbetoon aan de hulpverleners. *Helden van Hier* belicht de noodzakelijke rol van hulpverleners in de maatschappij en de verwerking van beelden en persoonsgegevens kadert in het gerechtvaardigd belang om zo'n programma met maatschappelijke waarde te maken.

Geronimo maakt het programma op basis van een protocol met het AZ Sint-Lucas en van adviezen van de FOD Volksgezondheid en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA). De FOD en de GBA gaven een positief advies met voorwaarden, die worden nageleefd.

Het is onmogelijk om *vooraf* toestemming te vragen om te filmen omdat de cameraman die meerijdt met de MUG bijna altijd in een onvoorziene noodsituatie terechtkomt. Het is eveneens moeilijk om *meteen op het moment zelf* toestemming te vragen. Dat blijkt ook uit de adviezen van de FOD en de GBA waarin staat dat toestemming *vooraf* niet mogelijk is en dat toestemming *op het moment zelf* niet opportuun is omdat artsen en hulpverleners zonder enige vertraging moeten kunnen werken, waardoor toestemming voor een cameraploeg niet de eerste bekommernis kan zijn. Bovendien vraagt de FOD om niet op voorhand toestemming te vragen om te voorkomen dat een slachtoffer of zijn familie zou denken dat de zorg die ze zullen krijgen afhankelijk zou zijn van hun eventuele toestemming. De GBA zegt wel dat toestemming moet worden gevraagd zo gauw het redelijkerwijs mogelijk is.

Geronimo neemt contact vanaf het moment dat het redelijkerwijs mogelijk is, wat sterk afhangt van de context, de medische toestand en de manier waarop mensen met de gebeurtenissen omgaan.

Geronimo werkt daarom in stappen. Vooreerst wordt met de hulpverleners de afspraak gemaakt dat zij bij aankomst melden dat er een cameraploeg bij is en dat verdere toelichting later zal volgen. In een tweede stap komt een reporter ter plaatse om uitleg te geven. Hij rijdt niet mee met de MUG, maar komt na. Geronimo laat normaal gezien een kaartje achter met contactgegevens. Als betrokkenen zeggen dat ze geen cameraploeg willen of als het blijkt dat ze het niet willen, gaat de ploeg weg.

Tijdens de hoorzitting heeft Geronimo toegelicht dat in dit geval uit de opgenomen beelden niet blijkt dat de hulpverleners of de cameraman melding hebben gemaakt van de opname voor een tv-programma.

Volgens Geronimo heeft de cameraman wel een vrouw op straat aangesproken van wie hij dacht dat ze betrokken was bij de patiënt. Dat bleek de buurvrouw te zijn. Hij heeft haar geïnformeerd en toestemming gevraagd en zij heeft die gegeven.

Klagers maakten geen bezwaar tegen de aanwezigheid van de cameraman, wat wijst op stilzwijgende toestemming. De bedoeling was om hen naderhand zo snel mogelijk te informeren en toestemming te vragen voor het gebruik van de beelden.

De reporter die is nagekomen om uitleg te geven, heeft geoordeeld dat het niet opportuun was om naar binnen te gaan gezien de kleine ruimte en de emotionele en overrompelende panieksituatie.

De ploeg heeft op het moment van de interventie geen contactgegevens achtergelaten.

Na de interventie thuis is klaagster met haar dochter naar het UZ Gent gevoerd, gevolgd door de cameraman en de reporter. Zij mochten niet naar binnen omdat de MUG van Sint-Lucas kwam en Geronimo geen overeenkomst heeft met het UZ. Daardoor konden ze klaagster niet informeren over de bedoeling van de opnames.

Daarom is de reporter daags nadien naar klagers gegaan, maar zij waren niet thuis. Hij ging nog drie keer, maar vond nooit iemand thuis. Ook bij deze bezoeken heeft hij op geen enkel moment een briefje met contactgegevens achtergelaten. Normaal gezien gebeurt dat wel, maar in dit geval heeft hij beslist om het niet te doen. Een kaartje in de bus kan onpersoonlijk en verkeerd overkomen en persoonlijk contact verdient de voorkeur. De reporter heeft niet genoteerd op welke dagen hij bij klagers langs is geweest.

Bij een vijfde bezoek was klager wel thuis. Dat contact verliep emotioneel en de reporter heeft meteen beslist om de beelden niet te gebruiken omdat hij zag dat klager ontevreden en geagiteerd was en niet akkoord zou gaan met uitzending van de beelden. De reporter heeft zich verontschuldigd. Het gesprek heeft slechts zeer kort geduurd.

Geronimo deelt tijdens de hoorzitting mee dat ze hun interne procedures zullen aanpassen om soortgelijke klachten te vermijden.

BESLISSING

Klagers bevonden zich op het moment van de interventie van de MUG voor hun dochter in een zeer kwetsbare situatie. De cameraman is hun huis binnengekomen zonder zichzelf bekend te maken en heeft hen op geen enkele wijze, ook niet summier, geïnformeerd over het

doel van zijn optreden en zijn opnames. Ook de reporter, die later bij de interventie is toegekomen, heeft geen contact gezocht met of uitleg gegeven aan klagers. Hij en de cameraman zijn de ziekenwagen met klaagster en haar dochter achterna gereden zonder informatie of contactgegevens achter te laten bij klager, die niet meereed. Vervolgens heeft de reporter bij zijn vier bezoeken aan klagers, waarbij hij niemand thuis vond, geen enkele boodschap achtergelaten. Hij heeft klagers ook niet op een andere manier proberen te contacteren, waardoor het eerste contact er pas na dertien dagen is gekomen. Tot dat moment zijn klagers in het ongewisse gebleven over het doel van de aanwezigheid van de cameraman en hebben ze zelf moeten uitzoeken wie hun woning heeft betreden, wie de noodsituatie heeft gefilmd en wat de bedoeling was van de opnames.

De Raad is van oordeel dat onvoldoende omzichtig is omgegaan met de kwetsbare situatie waarin klagers zich bevonden. Het productiehuis heeft hen niet adequaat geïnformeerd over het opzet van de opnames. Er is geen enkel element dat erop wijst dat een stilzwijgende toestemming is gegeven om opnames te maken van de noodsituatie waarin het gezin verkeerde. De aanpak van het productiehuis strookt in dit geval niet met artikel 15 van de Code over het gebruik van loyale methodes om beeldopnames te verkrijgen met bijzondere aandacht voor mensen in een kwetsbare situatie, artikel 17 over het feit dat een journalist zichzelf en het doel van zijn optreden bekend dient te maken, artikel 23 over respect voor het privéleven met bijzondere aandacht voor mensen in een kwetsbare situatie en artikel 26 over opdringerig handelen bij de nieuwsgaring. Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 21 april 2022